

Коробова І. В. Методичні особливості організації ділової гри у процесі навчання майбутніх учителів фізики [Текст]/ І. В. Коробова // Засоби і технології сучасного навчального середовища: матер. конф., м. Кіровоград, 22-23 травня 2015 р. / Відповід. ред.: С. П. Величко. – Кіровоград : ПП «Ексклюзив-Систем», 2015. – С. 127-129. (2 стор.)

*І.В. Коробова,
Херсонський державний університет*

МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЛОВОЇ ГРИ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИКИ

Посилення осмисленості навчання та творчого ставлення до оволодіння майбутньою професією можливе шляхом використання в освітньому процесі ігрових форм навчання. Серед різноманіття навчальних ігор найбільш приємною для методичної підготовки майбутніх учителів фізики є, на нашу думку, *ділова гра* (ДГ). За визначенням А. О. Вербицького, ділова гра – це «форма відтворення в освітньому процесі предметного і соціального змісту професійної діяльності, моделювання систем стосунків, характерних для цього виду праці» [1, с. 3]. За своїм змістом ділові ігри можна віднести до *імітаційно-ігрових*. В *імітаційній моделі* на науковій мові представлена *технологія цілісної професійної діяльності* або її великих фрагментів, умови і просторово-часова динаміка виробничого процесу в тій або іншій сфері праці (*предметний контекст*). В *ігровій моделі* відбиті *стосунки людей*, що мають місце на реальному виробництві (*соціальний контекст*) – комплект ролей згідно із штатним розкладом, посадові функції, обов'язки і права фахівців; сценарій взаємодії учасників із вказівкою тимчасових параметрів дій кожного, їх професійні інтереси і відповідальність [1, с. 3]. З урахуванням зазначеного, нами було розроблено ДГ «Урок фізики у ЗНЗ», яку доцільно використовувати для формування й збагачення компетентнісного індивідуального досвіду майбутніх учителів фізики з проведення та аналізу уроків фізики на заняттях спецкурсу «Основи методичної діяльності учителя фізики». Нижче представлено скорочений варіант опису ДГ «*Урок фізики у загальноосвітній школі*». *Педагогічні цілі ДГ*: формування методичної компетентності майбутніх учи-

телів фізики у проведенні та аналізі уроку фізики; набуття студентами цілісного досвіду виконання майбутньої професійної діяльності, розгорнутої в часі і просторі; отримання досвіду соціальних стосунків; формування інформаційної, комунікативної, організаційно-управлінської, контрольної оцінювальної компетентностей. **Предмет гри:** Моделюється ситуація проведення уроку фізики у загальноосвітній школі. Імітується діяльність учителя фізики під час проведення уроку, діяльність учнів класу, в якому проводиться урок фізики, дії колег – відвідувачів уроку фізики. Проведенню ДГ сприяє нормованість навчального часу у ВНЗ, наявність класної аудиторії, дошки, фізичних приладів, ТЗН, робочих матеріалів ДГ тощо. ДГ має проходити наступні етапи: **підготовка** → **проведення** → **рефлексія**. Мета етапу підготовки ДГ – створення умов для організації і проведення ДГ. До завдань даного етапу увійшли: визначення місця ДГ у навчальному процесі, його часових і просторових меж; створення методичного та технічного забезпечення; проведення вступної бесіди з майбутніми гравцями, на якій: ознайомити студентів з метою та термінами проведення гри, правилами ДГ, здійснити психологічний «настрій на гру», розподіл ролей гравців, визначення їх функцій. На даному етапі необхідно: забезпечити гравців необхідними робочими матеріалами; надати індивідуальну допомогу кожному учаснику гри. Мета етапу проведення ДГ – набуття студентами досвіду цілісної методичної діяльності учителя фізики на виконавському рівні. До завдань даного етапу увійшли: сприяння проведенню уроку фізики в умовах, максимально наближених до реального навчально-виховного процесу у ЗНЗ; забезпечення психологічного комфорту під час гри для всіх її учасників; створення сприятливих умов для розкриття власних творчих професійно значущих здібностей кожним гравцем. Мета етапу рефлексії ДГ – набуття студентами індивідуального досвіду аналізу та самоаналізу цілісної методичної діяльності учителя фізики з різних позицій. До завдань даного етапу увійшли: надання можливостей кожному студенту зробити письмовий аналіз відвіданого уроку за наданою схемою у відповідності до виконуваної ролі, оприлюднити власні думки, створити

сприятливу психологічну атмосферу щодо здійснення рефлексивної діяльності кожним студентом. *Комплект ролей і функцій гравців* включає комплект ролей, рольові інструкції гравцям, загальні правила спілкування, права і обов'язки учасників гри. З урахуванням цілей ДГ та її предмету було складено наступний комплект ролей учасників гри:

- 1) «учитель фізики» – проводить урок фізики у відповідності до заздалегідь розробленого ним конспекту (сценарію) уроку та робить його самоаналіз за наданою схемою;
- 2) «директор школи» – аналізує урок з позиції відповідності його структури обраному типу уроку, використанню ТЗН, поведінки вчителя і учнів на уроці, реалізації вчителем контролюючої функції, виховного ефекту уроку (схема аналізу уроку надається);
- 3) «завуч-організатор» – аналізує урок з позиції здатності «вчителя» організувати самостійну діяльність учнів на уроці, (схема аналізу уроку надається);
- 4) «керівник методичного об'єднання учителів фізики» – аналізує урок з позиції методики фізики: цілі, зміст, методи і прийоми, засоби і форми навчання (схема аналізу уроку надається);
- 5) «педагог-психолог» – аналізує психологічну атмосферу на уроці, емоційний стан вчителя і учнів, чи була комфортною їх взаємодія на уроці (схема аналізу уроку надається);
- 6) «учителі-предметники» – аналізують урок з позиції дотримання між предметних зв'язків, ступеня підготовленості учнів класу тощо (схема аналізу уроку надається).
- 7) «учні» – відмінник, «двієчник», «учень-провокактор» та інші».

Системне застосування ділових ігор у методичній підготовці студентів збагачує їх індивідуальний методичний досвід виконавської та рефлексивної діяльності, що, у свою чергу, сприяє формуванню методичної компетентності майбутніх учителів фізики.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Вербицкий А. А. Педагогические технологии контекстного обучения : научно-методическое пособие. – М. : РИЦ МГГУ, им. М. А. Шолохова, 2010. – 55 с.